EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 26.4.2023
COM(2023) 242 final

2023/0136 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Käesolev ettepanek nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiivi 2011/85/EL (liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta[1] (edaspidi „direktiiv“)) muutmiseks on osa paketist, mille hulka kuuluvad ka ettepanek võtta vastu määrus, millega asendatakse määrus (EÜ) nr 1466/97[2] (stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslik osa), ja muudatused määruses (EÜ) nr 1467/97[3] (stabiilsuse ja kasvu pakti paranduslik osa). Direktiiv ning stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslik ja paranduslik osa moodustavad ELi majandusjuhtimise raamistiku.

Ettepaneku põhjused

ELi majandusjuhtimise raamistik on aidanud luua tingimused, mis on vajalikud majanduse stabiilsuseks, kestlikuks ja kaasavaks kasvuks ning tööhõive suurendamiseks. Praegu koosneb raamistik ELi eelarveraamistikust (stabiilsuse ja kasvu pakt ning direktiiv), makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusest, majandus- ja tööhõivepoliitika koordineerimise Euroopa poolaastast ning makromajandusliku finantsabi programmide raamistikust.

Selleks et võtta arvesse üleilmsest finantskriisist ja euroala võlakriisist saadud õppetunde, muudeti 2011. aastal majanduse juhtimist käsitleva kuue seadusandliku akti paketi raames määrusega (EL) nr 1175/2011[4] määrust (EÜ) nr 1466/97 ja määrusega (EL) nr 1177/2011[5] määrust (EÜ) nr 1467/97 ning võeti vastu direktiiv 2011/85/EL.

Need õigusaktid aitasid tagada liikmesriikide eelarve parema järelevalve, pöörates samal ajal rohkem tähelepanu võlatasemele. Kriisi algpõhjuste kõrvaldamiseks täiendati ELi tasandi eelarveraamistikku siduvate siseriiklike sätetega, millega edendatakse kõigis liikmesriikides usaldusväärset eelarvepoliitikat. Selleks nõuti direktiiviga muu hulgas, et liikmesriigid kehtestaksid riiklikud eelarve-eeskirjad, jälgiksid riiklikul tasandil sõltumatult nende eeskirjade täitmist ja looksid mitmeaastase eelarveraamistiku. Need siseriiklikud sätted direktiivi järgimiseks on jõustunud.

2019. aastal avaldas Euroopa Kontrollikoda aruande „Liikmesriikide eelarveraamistikega seotud ELi nõudeid tuleb veelgi tugevdada ning nende rakendamist paremini jälgida“[6]. Aruandes juhtis kontrollikoda tähelepanu puudustele seoses keskpika perioodi eelarveraamistiku ja sõltumatute eelarveasutustega ning soovitas komisjonil keskpika perioodi

---

1 ELT L 306, 23.11.2011, lk 41.

2 Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1).

3 Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 6).

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1175/2011, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 12).

5 Nõukogu 8. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1177/2011, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 33).

6 Euroopa Kontrollikoja 2019. aasta eriaruanne „Liikmesriikide eelarveraamistikega seotud ELi nõudeid tuleb veelgi tugevdada ning nende rakendamist paremini jälgida“. https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR19_22/SR_Fiscal_Stability_ET.pdf.

eelarveraamistikku ja sõltumatuid eelarveasutusi käsitlevaid nõudeid vastavalt rahvusvahelistele standarditele tugevdada.

2020. aastal avaldas komisjon direktiivi hindamiseks teatise (edaspidi „sobivuse hindamise aruanne“),[7] milles toodi esile tehtud edusammud ja valdkonnad, kus praeguseid riiklikke eelarveraamistikke saaks veelgi parandada. Sobivuse hindamise aruandes osutati, et riiklike eelarve-eeskirjade arv ja rangus on märkimisväärselt suurenenud, keskpika perioodi eelarvekavad on laialdaselt kasutusele võetud ning prognoosid on muutunud usaldusväärsemaks ja eelarved läbipaistvamaks, sealhulgas tingimuslike kohustuste küsimuses. Aruandes märgiti siiski, et keskpika perioodi eelarvekavadel on sageli endiselt väiksem kaal kui iga-aastasel eelarvemenetlusel. Samuti küsiti, kas kassapõhiste eelarveandmete esitamine on mõttekas, ning rõhutati, et prognooside hindamist, maksukulusid ja eelarveväliseid asutusi käsitlevaid sätteid tõlgendatakse väga erinevalt. Lisaks leiti, et ametliku ühise ELi raamistiku puudumise tõttu on avaliku sektori raamatupidamisarvestuse kasutamine piiratud.

9. novembri 2022. aasta teatises avaldas komisjon suunised ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimiseks,[8] et tagada kõigis liikmeriikides võla jätkusuutlikkus ning kestlik ja kaasav majanduskasv. Suunistega nähti ette riikide suurem isevastutus, lihtsustatud raamistik ning suurem keskendumine keskpika perioodi eesmärgile koos jõulisema ja sidusama nõuete täimise tagamisega. Samuti sooviti suunistega parandada sõltumatute eelarveasutuste ülesehitust ja tulemuslikkust. Suunistes kajastati ka seisukohti, mis esitati 2021. aasta oktoobris algatatud avaliku konsultatsiooni käigus, milles kutsuti teisi ELi institutsioone ja kõiki peamisi sidusrühmi selle teemaga tegelema[9].

Ettepaneku eesmärgid

Käesoleva ettepanekuga soovitakse teha direktiivis teatavad muudatused. Muudatuste eesmärk on suurendada liikmesriikide isevastutust ja keskenduda eelarve planeerimises keskpikale perioodile, nagu märgitud komisjoni 9. novembri 2022. aasta suunistes ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimiseks. Täpsemad eesmärgid on järgmised.

- Kehtivate õigusaktide lihtsustamine: igakuist kassapõhiste eelarveandmete esitamist käsitlevad sätted (artikli 3 lõige 2)[10] ei aita tugevdada liikmesriikide eelarveraamistikku, nagu osutatud sobivuse hindamise aruandes. Artiklit 8 Ühendkuningriigi kohta ei ole enam vaja. Artikli 4 lõikeid 4 ja 5 ei ole enam vaja, kui need nõuded esitatakse määruse XXX (ennetuslik osa) ettepanekus.
- Sätete selgitamine: selleks et kõrvaldada sobivuse hindamise aruande tulemusena kindlaks tehtud ebamäärasus, tehakse ettepanek märkida artikli 4 lõikes 6 selge sõnaga, et prognooside järelhindamise eest vastutavad sõltumatud asutused. Samuti tehakse ettepanek täpsustada artikli 14 lõigetes 1, 2 ja 3 selliste valitsemissektori

[7] Direktiivi artikli 16 kohaselt peab komisjon avaldama direktiivi sobivuse kohta aruande, et hinnata statistikanõudeid, arvudes väljendatud eelarve-eeskirjade ülesehitust ja tõhusust ning riigi rahanduse läbipaistvuse üldist taset. Sobivuse hindamise aruanne on osa komisjoni 5. veebruari 2020. aasta teatisest „Majanduse juhtimise paketi hindamine. Aruanne määruste (EL) nr 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011, 1177/2011, 472/2013 ja 473/2013 kohaldamise ning nõukogu direktiivi 2011/85/EL sobivuse kohta“ (COM(2020) 55 final).

[8] Komisjoni 9. novembri 2022. aasta teatis ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta (COM(2022) 583 final).

[9] Komisjoni talituste 28. märtsi 2022. aasta töödokument „Veebipõhine avalik konsultatsioon ELi majandusjuhtimise raamistiku hindamiseks – vastuste kokkuvõte – lõpparuanne“ (SWD(2022) 104 final).

[10] Kui ei ole täpsustatud, et viidatakse uuele artiklile, lähtutakse direktiivi algsest nummerdusest.

asutuste ja fondide aruandlusnõudeid, mis ei ole osa korralisest eelarvest, ning maksukulude ja tingimuslike kohustustega seotud nõudeid. Liikmesriigid on tõlgendanud neid nõudeid väga erinevalt ja osa tõlgendustest ei lange täielikult kokku direktiivi algse eesmärgiga.

- Liikmesriikide isevastutuse tugevdamine: tehakse ettepanek kehtestada sõltumatutele eelarveasutustele täiendavaid nõudeid või olemasolevaid nõudeid selgitada. Osa kavandatavaid sätteid kehtib juba praegu euroala liikmesriikide ning Taani, Bulgaaria ja Rumeenia suhtes, kes on majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu (edaspidi „leping“)[11] osalised (uus artikkel 8). Osa kavandatavate sätete eesmärk on laiendada sõltumatute eelarveasutuste ülesandeid, mis võimaldaks neil osaleda riiklikul tasandil ELi eelarveraamistiku järelevalves, nagu on nähtud ette määruse XXX (ennetuslik osa) ettepaneku ja määruse (EÜ) nr 1467/97 (paranduslik osa) ettepanekuga. Need sätted hõlmavad eelarveprognooside ettevalmistamist ja kinnitamist ning kestlikkusanalüüside ja poliitika mõju hindamist. Ülejäänud kavandatavate sätete eesmärk on tagada sõltumatute eelarveasutuste sõltumatus ja vastutus, et võtta arvesse rahvusvaheliste organisatsioonide kindlaks määratud nõudeid, nagu on soovitatud kontrollikoja 2019. aasta aruandes.
- Keskpikale perioodile keskendumise toetamine: tehakse ettepanek osutada prognoosides süstemaatilisemalt eelarve mitmeaastasele mõõtmele (artikkel 4) kui aastaeelarve ja keskmise perioodi eelarvekavade vahelisele ühenduslülile (artikkel 10), mida on kontrollikoja 2019. aasta aruandes ja sobivuse hindamise aruandes peetud puudulikuks.
- Riigi rahanduse kvaliteedi parandamine: kavandatakse mõningaid sätteid vastutuse edendamiseks riigieelarve valdkonnas ja kliimamuutustest tulenevate eelarveriskide läbipaistvamaks kajastamiseks. Uue artikli 9 lõike 2 punkti d kohaselt tuleb hinnata kliimamuutustest tulenevaid riske ja kliimapoliitika mõju riigi rahandusele. Samuti tuleb liikmesriikidel artikli 14 lõike 3 kohaselt avaldada võimaluse piires andmed loodusõnnetuste ja kliimaga seotud tingimuslike kohustuste ning loodusõnnetuste ja kliimaga seotud vapustuste tagajärjel kantud majandusliku kahju kohta. Nende vapustuste puhul tuleb kajastada avaliku sektori kantud eelarvekulu ning vapustuste leevendamiseks või katmiseks kasutatud vahendeid.

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Ettepanek on osa suuremast ettepanekute paketist, mis tuleneb komisjoni 9. novembri 2022. aasta suunistest ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimiseks. Samasse paketti kuuluvad veel ettepanek võtta vastu määrus, millega asendatakse stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslik osa, ja selle pakti paranduslikus osas tehtavad muudatused. Paketiga soovitakse kehtestada reformitud raamistik, milles keskendutakse keskpikale perioodile ja liikmesriikide isevastutusele, et tagada kõrge võlataseme usaldusväärne ja oluline langetamine ning edendada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Reformitud majandusjuhtimise raamistik järgib seega jätkuvalt stabiilsuse ja kasvu pakti ning Euroopa Liidu toimimise lepingus sisalduvate pakti asutamissätete põhieesmärke, milleks on eelarvedistsipliini ja majanduskasvu edendamine.

[11] 2. märtsi 2012. aasta majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping.

Kuna reformitud raamistikuga soovitakse tagada riigi rahanduse usaldusväärsus ja jätkusuutlikkus ning toetada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, vastab see ka lepingu[12] III jaotise moodustava fiskaalkokkuleppe põhieesmärkidele. Fiskaalkokkuleppe sisu säilib ka muudes kavandatava õigusakti osades. Ettepanekus võtta vastu määrus, millega asendatakse stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslik osa, järgitakse osaliselt fiskaalkokkuleppe nõuet läheneda keskpika perioodi eesmärgile ja võtta selleks ette nähtud ajavahemiku kohta ettepaneku tegemisel arvesse riigipõhiseid jätkusuutlikkusega seotud riske (lepingu artikli 3 lõike 1 punkt b), sest keskpika perioodi eelarvekavades lähtutakse riigipõhistest võlaprobleemidest. Kuigi fiskaalkokkuleppes rõhutatakse struktuurse eelarvepositsiooni olulisust, nõutakse selles nõuete täitmise üldiseks hindamiseks ka selliste kulude analüüsi, millest on maha arvatud kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed (lepingu artikli 3 lõike 1 punkt b), ning seda analüüsi toetab ka ettepanek määruse kohta, millega asendatakse stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslik osa. Fiskaalkokkuleppe kohaselt võib keskpika perioodi eesmärgist või selle saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast ajutiselt kõrvale kalduda üksnes erandlike asjaolude korral (lepingu artikli 3 lõike 1 punkt c), nagu on ette nähtud stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa asendava määruse ettepanekus. Fiskaalkokkuleppega on ette nähtud, et oluliste kõrvalekallete korral keskpika perioodi eesmärgist või selle saavutamisele suunatud kohandamiskavast tuleb rakendada meetmeid, et kõrvaldada kõrvalekalded kindlaks määratud ajavahemiku jooksul (lepingu artikli 3 lõike 1 punkt e). Samamoodi tuleb reformitud raamistiku kohaselt korrigeerida kõrvalekalded nõukogu kehtestatud netokulude kavast. Kui eelarvepuudujääk ületab kõrvalekalde tõttu 3 % SKPst, võidakse liikmesriigi suhtes lisaks kohaldada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust. Liikmesriikide puhul, kelle võlg ületab 60 % SKPst, karmistatakse võlapõhist ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust: Praeguse võla vähendamise sihtmärgi (nn 1/20 reegel) asemel, mis nõudis mõnelt liikmesriigilt eelarve kohandamiseks liiga suuri pingutusi, keskendutakse kõrvalekalletele netokulude kavast. Fiskaalkokkuleppega on tehtud sõltumatutele eelarveasutustele ülesandeks jälgida selle täitmist. Lepingu artikli 3 lõike 2 kohaselt tuleb Euroopa Komisjoni ettepanekust lähtuvate ühiste põhimõtete alusel[13] kehtestada nende järelevalveasutuste rolli ja sõltumatust käsitlevad üksikasjalikud sätted, mis on nüüd integreeritud direktiivi muutmise ettepanekusse. Fiskaalkokkuleppe kohaselt osalevad komisjon ja nõukogu selle nõuete täitmise tagamises (lepingu artikkel 5) ning see on sätestatud ka stabiilsuse ja kasvu pakti paranduslikus osas kavandatavates muudatustes.

Fiskaalkokkuleppe ja reformitud majandusjuhtimise raamistiku sarnasused tulenevad ka sellest, kuidas fiskaalkokkulepe on riikide õiguskorda integreeritud. Enamik lepinguosalisi on lepingu sätted siseriiklikku õigusesse üle võtnud, lisades otsese viite vastavatele ELi

---

12 Valitsustevahelise majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu ratifitseerisid 25 liikmesriiki 2. märtsil 2012 eesmärgiga tugevdada eelarvedistsipliini kogu majandustsükli jooksul. Lepingu artikli 2 lõikes 1 tuletatakse meelde, et „[l]epinguosalised kohaldavad ja tõlgendavad käesolevat lepingut kooskõlas Euroopa Liidu aluslepingutega, eelkõige Euroopa Liidu lepingu artikli 4 lõikega 3, ning Euroopa Liidu õigusega, sealhulgas menetlusõigusega, kui on vaja vastu võtta teiseseid õigusakte“. Lepingu artikli 2 lõikes 2 tuletatakse meelde, et lepingut „kohaldatakse niivõrd, kuivõrd see on kooskõlas Euroopa Liidu aluslepingutega ning Euroopa Liidu õigusega. See ei lähe vastuollu liidu pädevusega tegutseda majandusliidu valdkonnas.“ Lepingu III jaotis (fiskaalkokkulepe) on siduv liikmesriikidele, kelle rahaühik on euro, ja vabatahtlikkuse alusel teistele liikmesriikidele (lepingu artikli 1 lõige 2 ja artikli 14 lõige 5). Lepingu artiklis 16 on sätestatud, et „hiljemalt viie aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist võetakse lepingu rakendamisel saadud kogemuste hindamise alusel vajalikud meetmed kooskõlas Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepinguga, et inkorporeerida käesoleva lepingu sisu Euroopa Liidu õigusraamistikku“.

13 Vt komisjoni 20. juuni 2012. aasta teatis „Riikide eelarve korrigeerimise mehhanismide ühispõhimõtted“ (COM(2012) 342 final).

õigusnormidele[14]. See kehtib nii keskpika perioodi eesmärgi ja kõrvalekalde olulisuse hindamise kui ka nende sätete kohta, millega nõutakse nõukogu vastu võetud soovituste järgimist (tulenevad kõik määrusest (EÜ) nr 1466/97).

Neid sarnasusi arvesse võttes võib kavandatavat reformitud majandusjuhtimise raamistikku pidada lepingu fiskaalsätete sisu inkorporeerimiseks ELi õigusraamistikku vastavalt lepingu artiklile 16.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Kuna ettepanekusse on lisatud nõuded, mis on seotud kliimamuutuste mõjuga riiklikule eelarvepoliitikale ja eelarveriskidega, on tagatud kooskõla muu liidu poliitikaga, millega toetatakse kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohandumise meetmeid seoses eesmärgiga tagada õiglane üleminek kliimaneutraalsusele. Mõni liikmesriik rakendab oma taaste- ja vastupidavuskava raames reforme, mis aitavad kaasa nende eelarveraamistiku parandamisele, suurendades näiteks teatavate eelarveasutuste sõltumatust, nagu on ette nähtud kavandatavate muudatustega.

2. HUVITATUD ISIKUTEGA KONSULTEERIMISE TULEMUSED

Majandusjuhtimise paketi hindamise raames korraldas komisjon mitmesuguseid teavitusüritusi. Muu hulgas organiseeris ta konverentse ja suhtles sihipärasemalt sidusrühmadega. Kõige olulisem oli 2021. aasta oktoobris algatatud avalik konsultatsioon,[15] milles komisjon kutsus osalema teisi ELi institutsioone ja kõiki peamisi sidusrühmi. Kodanikud ja paljud teised osalejad, sealhulgas liikmesriikide valitsused, parlamendid, sotsiaalpartnerid, teadusringkonnad ja teised ELi institutsioonid avaldasid eri foorumitel, sealhulgas koosolekutel, seminaridel ja veebiküsitlustel, arvamust, kuidas ELi majanduse juhtimist tuleks reformida. Paljud sidusrühmad pooldasid riiklike eelarveraamistike tugevdamist, sealhulgas sõltumatute eelarveasutuste suurema osaluse kaudu ELi raamistiku järelevalves. Mõnel juhul leiti, et sõltumatute eelarveasutuste kaasamise korral tooks eelarvekohustuste täitmata jätmine kaasa selgema mainekahju.

Osa sidusrühmadest leidis, et sõltumatutel eelarveasutustel peaks olema suurem roll mitte ainult ELi raamistiku, vaid ka riiklike eelarve-eeskirjade järelevalves, mille tagamiseks tuleks kohustada valitsusi sõltumatute eelarveasutuste hinnangut süstemaatiliselt arvesse võtma ja tihendada sõltumatute eelarveasutuste ja ELi institutsioonide vahel struktuurset dialoogi. Tehtud ettepanekute kohaselt võiksid laiendatud ülesanded hõlmata sisendite andmist võla jätkusuutlikkuse analüüsi, makromajanduslike prognooside koostamist (sealhulgas keskpika perioodi kavade jaoks), mida valitsus kasutaks oma eelarvepoliitika lähtealusena, ning eelarvekavade koostamist ja kinnitamist. Samuti soovitati, et sõltumatutel eelarveasutustel võiks olla eelarvepoliitikas nõuandev roll ja samuti suurem roll avalikes aruteludes.

[14] Komisjoni 22. veebruari 2017. aasta aruanne vastavalt majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklile 8 (C(2017) 1201 final).

[15] Komisjoni talituste 28. märtsi 2022. aasta töödokument „Veebipõhine avalik konsultatsioon ELi majandusjuhtimise raamistiku hindamiseks – vastuste kokkuvõte“ (SWD(2022) 104 final).

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

• Õiguslik alus

Kavandatud direktiivi õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 14 teine lõik. Liikmesriikide riiklike eelarveraamistike nõudeid tugevdatakse, et täiendada ja kindlustada liidu poliitikaraamistikku, mille eesmärk on hoida ära ELi toimimise lepingu artiklis 126 osutatud ülemäärast eelarvepuudujääki. Ettepanekut kohaldatakse kõigi liikmesriikide suhtes.

• Subsidiaarsus ja proportsionaalsus

Käesolev ettepanek on kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 5. Selle eesmärki, nimelt ELi toimimise lepingu kohast eelarvedistsipliini ühtset järgimist, ei suuda liikmesriigid üksi piisavalt saavutada ning seda on parem saavutada liidu tasandil. Kavandatavaid muudatusi on lihtsam teha ELi tasandil kui riiklike algatuste kaudu ka seetõttu, et muudatuste peamine eesmärk on kõrvaldada direktiivi teatavad puudused ja selgitada või ajakohastada selle sätteid, võttes eelkõige arvesse ettepanekut võtta vastu määrus, millega asendatakse stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslik osa, ja selle pakti paranduslikus osas tehtavaid muudatusi.

Käesolevas muudetud direktiivi ettepanekus ei minda kaugemale, kui on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks. Teatavate muudatustega kavatsetakse lihtsustada direktiivi nõudeid, et vähendada liikmesriikide halduskoormust. Seejuures tagatakse kooskõla määrusega, millega asendatakse stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslik osa, ja selle pakti paranduslikus osas tehtavate muudatustega. Selleks et tagada proportsionaalsus, muudetakse direktiivi mõisted ja määratlused selle rakendamise hõlbustamiseks selgemaks. Suur osa sõltumatuid eelarveasutusi käsitlevatest sätetest on võetud olemasolevatest normidest, st majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingust või määrusest (EL) nr 473/2013, mida kohaldatakse juba teatavate liikmesriikide suhtes. Seega on need paljudes liikmesriikides juba kasutusel. Kliimaga seotud riske ja kahju tuleb arvesse võtta seoses liikmesriikide käimasolevate jõupingutustega ja selleks, et kohandada sellealased tavad riigipõhiste vajaduste ja eelistustega. Käesolev muudetud direktiivi ettepanek sobib eesmärgi saavutamiseks ka seetõttu, et see võimaldab liikmesriikidel kohandada nõuded oma konkreetse olukorraga, kui nad võtavad sätted üle siseriiklikku õigusse.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta liidu eelarvet.

2023/0136 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 126 lõike 14 kolmandat lõiku,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust,

võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) Selleks et tagada, et liikmesriigid täidavad Euroopa Liidu toimimise lepingust tulenevaid eelarvepoliitika alaseid kohustusi ja eelkõige väldivad valitsemissektori eelarve ülemäärast puudujääki, on nõukogu direktiivis 2011/85/EL[16] sätestatud liikmesriikide eelarveraamistiku tunnusjooni käsitlevad üksikasjalikud eeskirjad.

(2) Pidades silmas alates direktiivi 2011/85/EL jõustumisest majandus- ja rahaliidu rakendamise käigus saadud kogemusi, on vaja muuta direktiivi nõudeid liikmesriikide eelarveraamistiku aluseks olevate eeskirjade ja menetluste kohta.

(3) Euroopa Kontrollikoda avaldas 2019. aastal aruande, milles analüüsitakse liidu nõudeid liikmesriikide eelarveraamistikele ja soovitatakse komisjonil need nõuded rahvusvahelisi standardeid ja head tava arvesse võttes läbi vaadata. Kontrollikoda pakkus välja konkreetsed meetmed, mille abil suurendada liikmesriikide eelarveraamistike ulatust ja tulemuslikkust, eelkõige seoses keskpika perioodi eelarveraamistike ja sõltumatute eelarveasutustega[17].

(4) Komisjoni 5. veebruari 2020. aasta teatises[18] osutati, et riiklike eelarveraamistike väljatöötamisel on tehtud märkimisväärseid edusamme, kuid need on olnud ebaühtlased, sest liidu õiguses on sätestatud üksnes miinimumnõuded ja siseriiklike sätete järgimine on olnud väga varieeruv. Lisaks kaaluti teatises, mil määral saab raamistikuga toetada majandus-, keskkonna- ja sotsiaalpoliitika vajadusi, mis on seotud üleminekuga kliimaneutraalsele, ressursitõhusale ja digitaalsele Euroopa majandusele, täiendades õiguskeskkonna ja struktuurireformide võtmerolli.

---

16 Nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 41).

17 Euroopa Kontrollikoja 2019. aasta eriaruanne „Liikmesriikide eelarveraamistikega seotud ELi nõudeid tuleb veelgi tugevdada ning nende rakendamist paremini jälgida“.

18 Komisjoni 5. veebruari 2020. aasta teatis „Majanduse juhtimise paketi hindamine. Aruanne määruste (EL) nr 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011, 1177/2011, 472/2013 ja 473/2013 kohaldamise ning nõukogu direktiivi 2011/85/EL sobivuse kohta“ (COM(2020) 55 final).

(5) Komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatises „Euroopa roheline kokkulepe“[19] kutsuti kasutama ulatuslikumalt rohelist eelarvestamist, et suunata avaliku sektori investeeringud, tarbimine ja maksustamine ümber roheprioriteetide täitmisele ja eemale kahjulikest toetustest. Euroopa kliimamäärusega on seatud kogu liidule eesmärk saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus ning kohustatud liidu institutsioone ja liikmesriike tegema edusamme, et suurendada kohanemisvõimet. Komisjon on võtnud kohustuse teha liikmesriikidega keskkonnahoidliku eelarvestamise tavade uurimiseks ja võrdlemiseks koostööd. Komisjoni 24. veebruari 2021. aasta teatises „ELi uus kliimamuutustega kohanemise strateegia“[20] osutati, et kliimamuutus on makromajandusliku ja eelarvepoliitika seisukohast oluline ja et liidu vastupidavust kliimamuutuste mõju suhtes tuleb suurendada. Euroopa poolaasta loob täiendava raamistiku nende jõupingutuste toetamiseks ja tehnilise toe instrumendiga antakse nende elluviimiseks praktilist abi.

(6) Komisjoni 9. novembri 2022. aasta teatises ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta[21] osutati vajadusele suurendada võla jätkusuutlikkust ja vähendada valitsemissektori suurt võlakoormust ning edendada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu kõigis liikmesriikides Suuniste peamine eesmärk on suurendada liikmesriikide isevastutust, lihtsustada raamistikku ja keskenduda keskpikale perioodile, millega peab kaasnema tugevam ja ühtsem eeskirjade täitmise tagamine.

(7) Selleks et parandada ELi toimimise lepingu täitmist ja eelkõige vältida selle artiklis 126 sätestatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, peaks liikmesriikide õigus sisaldama konkreetseid isevastutuse suurendamise sätteid, mis on kooskõlas komisjoni 9. novembri 2022. aasta teatisega ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta ja lähevad kaugemale direktiivi 2011/85/EL praegustest nõuetest. Võttes arvesse direktiivi rakendamise kohta kogutud tõendeid, peaksid muudatused hõlmama ka läbipaistvust, statistikat, prognoose ja keskpika perioodi eelarvet käsitlevaid sätteid, et kõrvaldada rakendamise käigus kindlaks tehtud puudused.

(8) Käesolev direktiiv moodustab osa paketist, millesse kuuluvad ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) [XXX],[22] millega asendatakse määrus (EÜ) nr 1466/97[23] (stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslik osa), ja nõukogu määrus [XXX],[24] millega asendatakse nõukogu määrus (EÜ) nr 1467/97[25] (stabiilsuse ja kasvu pakti paranduslik osa). Nende õigusaktidega luuakse liidu majandusjuhtimise reformitud raamistik, millega valitsustevahelise majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu (edaspidi „leping“)[26] III jaotise „Fiskaalkokkulepe“ sisu inkorporeeritakse kooskõlas selle lepingu artikliga 16 liidu õigusse. III jaotis on siduv nende liikmesriikide jaoks, kelle rahaühik on euro, ja vabatahtlik Bulgaariale, Rumeeniale ja Taanile. Tuginedes kogemustele, mida liikmesriigid on saanud lepingu rakendamisel, säilitatakse paketis fiskaalkokkuleppe

---

19 Komisjoni teatis „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640 final).

20 Komisjoni teatis „Kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelise Euroopa kujundamine – ELi uus kliimamuutustega kohanemise strateegia“ (COM(2021) 82 final).

21 Komisjoni teatis ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta (COM(2022) 583 final).

22 Euroopa Parlamendi ja nõukogu [*lisada kuupäev*] määrus (EL) [*lisada täielik pealkiri*] (ELT L ...).

23 Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1).

24 Nõukogu [*lisada kuupäev*] määrus (EL) [*lisada täielik pealkiri*] (ELT L ...).

25 Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 6).

26 2. märtsi 2012. aasta majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping.

keskpika perioodi suunitlus kui vahend eelarvedistsipliini saavutamiseks ja majanduskasvu edendamiseks. Paketiga pannakse endisest rohkem rõhku riigipõhisele mõõtmele, mille eesmärk on toetada liikmesriikide isevastutust, sealhulgas sõltumatute eelarveasutuste rolli suurendamise kaudu, tuginedes lepingu artikli 3 lõike 2 kohasest Euroopa Komisjoni ettepanekust lähtuvatele ühistele põhimõtetele[27]. Fiskaalkokkuleppe nõue, et üldise hinnangu andmisel keskpika perioodi eesmärgi täitmisele tuleb analüüsida kulusid ilma, et võetaks arvesse kaalutlusõiguse raames võetud tulumeetmeid, on sätestatud määruses [XXX], millega asendatakse määrus (EÜ) nr 1466/97. Vastavalt määrusele [XXX], millega asendatakse määrus (EÜ) nr 1466/97, võib keskpika perioodi eesmärgist ajutiselt kõrvale kalduda ainult erandlike asjaolude korral, nagu on sätestatud ka fiskaalkokkuleppes. Samuti tuleks keskpika perioodi kavast märkimisväärsete kõrvalekallete korral võtta meetmeid kõrvalekallete korrigeerimiseks kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul. Paketiga tugevdatakse eelarvejärelevalvet ja täitemenetlusi, et täita kohustust edendada usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust ning kestlikku majanduskasvu. Majandusjuhtimise raamistiku reformiga säilitatakse seega lepingus sätestatud eelarvedistsipliini ja võla jätkusuutlikkuse põhieesmärgid.

(9) Kvaliteetse ja liikmesriigiti võrreldava statistika koostamise eeltingimus on kõikehõlmav ja usaldusväärne avaliku sektori raamatupidamistava igas valitsemissektori allsektoris. Liidu eelarvealase järelevalveraamistiku nõuetekohaseks toimimiseks on oluline Euroopa arvepidamise süsteemil (ESA 2010) põhineva statistika kättesaadavus ja kvaliteet. ESA 2010 põhineb tekkepõhiselt esitataval teabel. Seepärast tuleb parandada tekkepõhiste andmete ja teabe kogumist, mida on vaja, et koostada kõigi valitsemissektori allsektorite kohta tekkepõhine statistika, mis oleks integreeritud, kõikehõlmav ja ühtlustatud.

(10) Sagedasti mõõdetavate andmete kättesaadavus võib tuua esile põhjalikumat jälgimist nõudvad suundumused ja parandada eelarveprognooside kvaliteeti. Liikmesriigid ja komisjon (Eurostat) peaksid avaldama ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 12 (ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta) artiklis 2 esitatud määratluste kohased kassapõhised andmed ning kvartali puudujäägi- ja võlaandmed. Otsus riiklike eelarvemääratluste kohaste eelarveandmete sagedasema avaldamise kohta tuleks teha siseriiklike läbipaistvusnõuete ja kasutajate vajaduste alusel, et suurendada liikmesriikide isevastutust.

(11) Kallutatud ja ebarealistlike makromajanduslike ja eelarveprognooside kasutamine aastaeelarvet ja mitmeaastast eelarvet käsitlevates seadustes võib eelarve planeerimise tulemuslikkust märkimisväärselt piirata ja seetõttu pärssida eelarvedistsipliinist kinnipidamist. Selleks et parandada lähtestsenaariumi eeldusi ja anda poliitikameetmete eelarvemõju kohta kallutamata hinnanguid, peaks liikmesriikide makromajandus- ja eelarveprognoosid kinnitama või koostama sõltumatu eelarveasutus.

(12) Makromajandus- ja eelarveprognooside kvaliteedi parandamiseks peaks sõltumatu asutus neid korrapäraselt, objektiivselt ja põhjalikult hindama. Hindamise käigus tuleks kontrollida majandusprognoose, võrrelda neid muude asutuste prognoosidega ning hinnata eelmiste prognooside paikapidavust.

---

[27] Komisjoni 20. juuni 2012. aasta teatis „Riikide eelarve korrigeerimise mehhanismide ühispõhimõtted“ (COM(2012) 342 final).

(13) Sõltumatud asutused, mille ülesanne on jälgida liikmesriikide rahandust, on tõhusate eelarveraamistike oluline osa. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 473/2013[28] kohaselt peab nende liikmesriikide makromajandusprognoosid, kelle rahaühik on euro, kinnitama või koostama sõltumatu eelarveasutus ning selle määrusega on kehtestatud eraldi kaitsemeetmed selliste asutuste sõltumatuse ja tehnilise suutlikkuse tagamiseks. Kuna sõltumatud asutused mõjuvad riigi rahandusele positiivselt, tuleks neid nõudeid laiendada kõigile liikmesriikidele. Eelarvedistsipliini edendamiseks ja eelarvepoliitika usaldusväärsuse suurendamiseks peaksid sellised asutused osalema ka eelarve planeerimises, kinnitades või koostades valitsuse kasutatavaid prognoose ja võlaanalüüse ning andes sõltumatuid hinnanguid eelarvepoliitikale ja jälgides eelarveraamistiku järgimist.

(14) Selleks et suurendada eelarvepoliitika valdkonnas vastutust, peaksid eelarveasutused olema oma tegevuses suurel määral sõltumatud, neil peaksid olema oma ülesannete täitmiseks vajalikud vahendid ning ulatuslik ja õigeaegne juurdepääs vajalikule teabele.

(15) Eelarve paremaks planeerimiseks tuleks pöörata piisavalt tähelepanu kliimamuutustest tulenevatele makromajanduslikele ja eelarveriskidele ning keskmise pikkusega ja pikaajalisele mõjule, mida kliimaga seotud poliitika avaldab riigi rahandusele. Kliimamuutustest ja nendega seotud õnnetustest tuleneva eelarveriski piiramiseks ja juhtimiseks ette nähtud riiklike strateegiate seisukohast on väga oluline mõista, mil viisil kliimaga seotud vapustused mõjutavad majandust ja riigi rahandust.

(16) Ühe aasta perspektiiv on eelarve planeerimisel liiga piiratud alus, et tagada usaldusväärne eelarvepoliitika, sest enamiku meetmete mõju ulatub aastaeelarve tsüklist palju kaugemale. Mitut aastat hõlmav tõhus eelarveplaneerimine suurendab eelarvepoliitika usaldusväärsust ja võtab samal ajal arvesse võla jätkusuutlikkust. Keskpika perioodi planeerimise tõhusus sõltub riigi selgelt ja ühtselt kindlaks määratud keskpika perioodi eelarve-eesmärkidest, mis esitatakse liikmesriigi keskpika perioodi eelarvekavades. Eelarve planeerimise mitmeaastase mõõtme tugevdamiseks tuleks aastaeelarveseaduse kavandamisel pidada kinni keskpika perioodi eelarveraamistikus kindlaks määratud mitmeaastastest eesmärkidest.

(17) Selleks et eelarveraamistikega oleks võimalik eelarvedistsipliini ja riigi rahanduse jätkusuutlikkust tõhusalt parandada, peaksid need hõlmama kogu riigi rahandust. Seepärast tuleks erilist tähelepanu pöörata selliste valitsemissektori asutuste ja fondide toimingutele, mis ei ole osa korralisest eelarvest allsektori tasandil ning mille mõju liikmesriikide eelarveseisundile avaldub kohe või keskpika perioodi jooksul. Andmed nende toimingute koondmõju kohta valitsemissektori eelarvetasakaalule ja võlale tuleks esitada aastaeelarve ja keskpika perioodi eelarvekavade raames, kajastades seejuures tulevastest toimingutest ning täitmata ja uutest eeldatavatest kohustustest tulenevat mõju.

(18) Selleks et paremini mõista, mil määral eelarvepoliitika ja eelarve planeerimine on kooskõlas valitsuse prioriteetidega, on samuti vaja luua selgus maksukulude liikide ja mahu ning seetõttu saamata jäänud maksutulu suhtes.

---

[28] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 473/2013 euroala liikmesriikide eelarvekavade seire ja hindamise ning nende ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta (ELT L 140, 27.5.2013, lk 11).

(19) Rohelise eelarvestamise vahendid võivad aidata suunata riigi tulud ja kulud ümber roheprioriteetide täitmisele. Põhjaliku, kasuliku ja vabalt kättesaadava teabe usaldusväärne ja korrapärane esitamine parandab eelarvearutelusid. See tähendab, et esitatakse andmed selle kohta, kuidas põhimõte „saastaja maksab“ väljendub tuludes ning kuidas roheprioriteedid väljenduvad nii positiivselt kui ka negatiivselt kuludes. Liikmesriigid peaksid avaldama teabe selle kohta, kuidas nende asjakohased eelarveartiklid aitavad kaasa riiklike ja rahvusvaheliste kliima- ja keskkonnakohustuste täitmisele ning millist metoodikat on kasutatud. Liikmesriikidel tuleks eraldi avaldada kulu-, maksukulu- ja tuluartiklite andmed ja kirjeldused. Liikmesriike kutsutakse avaldama teavet oma eelarvepoliitika jaotusliku mõju kohta ning võtma rohelise eelarvestamise väljatöötamisel arvesse tööhõive-, sotsiaal- ja jaotusküsimusi[29].

(20) Tingimuslike kohustuste olemasolule tuleks pöörata piisavalt tähelepanu. Täpsemalt öeldes hõlmavad tingimuslikud kohustused võimalikke kohustusi, mis sõltuvad teatavate ebakindlate tulevikusündmuste toimumisest, või kujutavad endast kohustusi, mille puhul makse tegemine ei ole tõenäoline või tõenäoliselt makstava summa suurust ei ole võimalik usutavalt hinnata. Selliste kohustuste hulka kuuluvad näiteks riigi tagatised, viivislaenud, riigi osalusega ettevõtete tegevusest tulenevad kohustused, kohtuasjadest tuleneda võivad kulud ja kohustused ning õnnetustega seotud tingimuslikud kohustused.

(21) Loodusõnnetused ja äärmuslikud ilmastikunähtused on tabanud enamikke liikmesriike ning eeldatakse, et kliimamuutused suurendavad selliste sündmuste sagedust ja mõju. Riigid investeerivad kliimaga kohanemise meetmetesse, sekkuvad, et katta hädaabist ja taastus- ja ülesehitustöödest tulenevaid õnnetuskulusid, ning toimivad mõnel juhul viimase instantsi kindlustajana. Pidades silmas riikide rahanduse ees praegu ja tulevikus seisvaid väljakutseid, tuleks kohustustele ja riskidele, mis tulenevad riikidele ja riikide rahandusele loodusõnnetustest ja kliimaga seotud sündmustest, pöörata eritähelepanu, alustades sellise teabe kogumisest ja avaldamisest, mis käsitleb varasemate sündmuste tagajärjel tekkinud majanduslikku kahju ja eelarvekulu ning sellistel juhtudel kasutatavaid eelarvekorraldusi ja rahastamisvahendeid.

(22) Komisjon peaks direktiivi 2011/85/EL rakendamist jätkuvalt korrapäraselt kontrollima. Direktiivi sätete rakendamisega seotud parimad tavad tuleks kindlaks teha ja neid jagada.

(23) Seepärast tuleks direktiivi 2011/85/EL vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Direktiivi 2011/85/EL muudetakse järgmiselt.

[29] Komisjoni 28. septembri 2022. aasta teatis „Liikmesriikide poliitikameetmete jaotusliku mõju parem hindamine“ (COM(2022) 494 final) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määruse (EL) nr 473/2013 (euroala liikmesriikide eelarvekavade seire ja hindamise ning nende ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta (ELT L 140, 27.5.2013, lk 11)) artikli 6 lõike 3 punkt d.

1) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

(a) esimese lõigu teine lause asendatakse järgmisega:

„Valitsemissektori allsektori mõistet kasutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 549/2013 lisas A sätestatud tähenduses.*

_____

*ELT L 174, 26.6.2013, lk 1.“;

(b) teist lõiku muudetakse järgmiselt:

i) punkt a asendatakse järgmisega:

„a) avaliku sektori raamatupidamisarvestuse ja statistilise aruandluse süsteemid;“;

ii) punkt c asendatakse järgmisega:

„c) riigispetsiifilised arvudes väljendatud eelarve-eeskirjad, mis aitavad suurendada sidusust liikmesriikide eelarvepoliitika elluviimise ja Euroopa Liidu toimimise lepingu kohaste vastavate kohustuste vahel ning mis esitatakse koondnäitajana selliste eelarvetulemuste kohta nagu valitsemissektori eelarvepuudujääk, laenu võtmine, võlg või üks nende peamistest komponentidest;“;

iii) alapunkt e asendatakse järgmisega:

„e) keskpikad eelarveraamistikud, st spetsiifiline riigi eelarvemenetluste kogum, millega pikendatakse eelarvepoliitika ajalist ulatust kaugemale kui üks aasta ning mis sisaldab poliitika prioriteete ja riigi eelarve-eesmärke keskpikal perioodil;“;

iv) lisatakse alapunkt h:

„h) sõltumatud eelarveasutused, st struktuurselt sõltumatud asutused või oma tööülesannete täitmisel liikmesriikide eelarveinstitutsioonidest sõltumatud asutused, mis on loodud kooskõlas artikliga 8;“.

2) Artikkel 3 asendatakse järgmisega:

„1. Mis puutub riiklikesse avaliku sektori raamatupidamisarvestuse süsteemidesse, siis peavad liikmesriikidel 2030. aastaks olema integreeritud, täieulatuslikud ja riiklikult ühtlustatud tekkepõhised finantsarvestussüsteemid, mis hõlmavad kõiki valitsemissektori allsektoreid ning sisaldavad ESA 2010-l põhinevate andmete ettevalmistamiseks vajalikku kassa- ja tekkepõhist teavet. Kõnealuste avaliku sektori raamatupidamisarvestuse süsteemide suhtes kohaldatakse sisekontrolli ja sõltumatut auditeerimist.

2. Liikmesriigid tagavad, et valitsemissektori iga allsektori eelarve andmed tehakse üldsusele õigel ajal ja korrapäraselt kättesaadavaks, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 549/2013*. Eelkõige avaldavad liikmesriigid enne järgmise kvartali lõppu eraldi keskvalitsuse, piirkondliku valitsuse ja kohaliku omavalitsuse ning sotsiaalkindlusfondide kvartali võla- ja puudujäägiandmed pärast seda, kui komisjon (Eurostat) on avaldanud asjakohased andmed.

3. Komisjon (Eurostat) avaldab iga kolme kuu tagant määruse (EL) nr 549/2013 B lisa tabelite 25, 27 ja 28 kohaselt valitsemissektori finantsstatistika kvartaliandmed.

_____

*ELT L 174, 26.6.2013, lk 1.“

3) Artiklit 4 muudetakse järgmiselt:

(a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et aastaeelarve ja mitmeaastase eelarve planeerimine põhineb realistlikel makromajandus- ja eelarveprognoosidel, mille koostamisel kasutatakse kõige ajakohasemat teavet. Eelarve planeerimine põhineb kõige tõenäolisemal makromajanduslikul eelarvestsenaariumil või sellest ettevaatlikumal stsenaariumil. Makromajandus- ja eelarveprognoosid koostab või kinnitab artikli 8 kohaselt loodud sõltumatu eelarveasutus. Kõnealuseid prognoose võrreldakse kõige uuemate komisjoni prognoosidega. Liikmesriigi makromajandus- ja eelarveprognooside ning komisjoni prognooside vahelisi olulisi erinevusi selgitatakse, sealhulgas juhul, kui muutujate tase või kasv välisprognoosides erineb komisjoni prognoosides toodud väärtustest olulisel määral.“;

(b) lõige 4 jäetakse välja;

(c) lõiked 5 ja 6 asendatakse järgmisega:

„5. Liikmesriigid määravad kindlaks makromajandus- ja eelarveprognooside koostamise eest vastutava asutuse. Liikmesriigid ja komisjon peavad vähemalt kord aastas tehnilist dialoogi, milles käsitletakse makromajandus- ja eelarveprognooside koostamise aluseks olevaid eeldusi.

6. Sõltumatu asutus hindab korrapäraselt, objektiivselt ja põhjalikult aastaeelarve ja mitmeaastase eelarve planeerimisel kasutatavaid riiklike asutuste koostatud makromajandus- ja eelarveprognoose, tehes sealhulgas ka järelhindamise. Hindamise tulemused tehakse üldsusele kättesaadavaks ja neid võetakse tulevaste makromajandus- ja eelarveprognooside puhul asjakohaselt arvesse. Kui hindamisel tehakse kindlaks oluline nihe, mis mõjutab makromajandusprognoose vähemalt nelja järjestikuse aasta jooksul, võtab liikmesriik vajalikud meetmed ja avalikustab need.“;

(d) lõige 7 jäetakse välja.

4) Artikkel 5 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 5

Iga liikmesriik kehtestab arvudes väljendatud spetsiifilised eelarve-eeskirjad, et edendada mitmeaastases raamistikus kogu valitsemissektoris tõhusalt nende kohustuste täitmist, mis on talle ELi toimimise lepinguga pandud eelarve planeerimise valdkonnas. Kõnealused eeskirjadega edendatakse eelkõige järgmist:

a) ELi toimimise lepinguga puudujäägi ja võla puhul kehtestatud kontrollväärtuste ja sätete järgimine;

b) määruse [XXX – stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslik osa] kohase mitmeaastase eelarve planeerimise perioodi kasutuselevõtmine.*

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu [*lisada kuupäev*] määrus (EL) [*lisada täielik pealkiri*] (ELT L ...).“.

5) Artiklit 6 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) eeskirjade järgimise tõhus ja õigeaegne jälgimine, mis põhineb usaldusväärsel ja sõltumatul analüüsil, mille teevad artikli 8 kohaselt loodud sõltumatud eelarveasutused.“ ;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„Kui arvudes väljendatud eelarve-eeskirjad sisaldavad vabastusklausleid, sätestatakse nendes klauslites piiratud arv konkreetseid asjaolusid ja rangeid menetlusi, mille puhul on nõuete ajutine täitmata jätmine lubatud**,** tingimusel et see on kooskõlas

kohustustega, mis tulenevad liikmesriikidele ELi toimimise lepingust ja määrusest [XXX – stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslik osa]. Vabastusklauslid peavad olema ajaliselt selgelt piiratud.“

6) Artikkel 7 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 7

Liikmesriikide aastaeelarveseadused peavad olema kooskõlas kehtivate riigispetsiifiliste arvudes väljendatud eelarve-eeskirjadega.“

7) V peatüki pealkiri asendatakse järgmisega: „SÕLTUMATUD EELARVEASUTUSED“.

8) Artikkel 8 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 8

1. Liikmesriigid tagavad, et nende seaduste, määruste või õiguslikult siduvate haldusnormidega luuakse sõltumatud eelarveasutused, st struktuurselt sõltumatud asutused või oma tööülesannete täitmisel liikmesriikide eelarveinstitutsioonidest sõltumatud asutused.

2. Lõikes 1 osutatud asutused koosnevad liikmetest, kes on ametisse nimetatud või määratud läbipaistvate menetluste alusel vastavalt nende kogemusele ja pädevusele riigi rahanduses, makromajanduses ja eelarve haldamises.

3. Lõikes 1 osutatud asutused vastavad järgmistele nõuetele:

a) nad ei võta vastu juhiseid asjaomase liikmesriigi eelarveinstitutsioonidelt või muudelt avaliku või erasektori asutustelt;

b) neil on õigus üldsust oma hinnangutest ja arvamustest õigeaegselt teavitada;

c) neil on piisavad ja stabiilsed omavahendid, et täita tulemuslikult oma volitusi, sealhulgas teha kõiki nende volituste alla kuuluvaid analüüse;

d) neil on piisav ja õigeaegne juurdepääs teabele, mida nad vajavad oma volituste täitmiseks;

e) neid hindavad korrapäraselt sõltumatud välishindajad.

4. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud asutustele antakse järgmised ülesanded:

a) riigi keskpika perioodi eelarvekavade aluseks olevate aastaste ja mitmeaastaste makromajandus- ja eelarveprognooside koostamine või selliste prognooside kinnitamine, kui neid kasutavad eelarveinstitutsioonid;

b) riigi keskpika perioodi eelarvekavade aluseks olevate võla jätkusuutlikkuse hinnangute koostamine või selliste hinnangute kinnitamine, kui need on esitanud eelarveinstitutsioonid;

c) konkreetse poliitika korral eelarve jätkusuutlikkusele ning kestlikule ja kaasavale majanduskasvule avalduva mõju hinnangute koostamine või selliste hinnangute kinnitamine, kui need on esitanud eelarveinstitutsioonid;

d) riigispetsiifiliste arvuliselt väljendatud eelarve-eeskirjade järgimise jälgimine kooskõlas artikliga 6;

e) liidu eelarveraamistiku järgimise jälgimine kooskõlas määrustega [XXX – stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslik osa] ja [XXX – stabiilsuse ja kasvu pakti paranduslik osa]*;

f) riigi eelarveraamistiku korrapärane läbivaatamine, et hinnata riigi eelarveraamistiku, sealhulgas valitsemissektori allsektorite asutuste vahelisi eelarvesuhteid reguleerivate mehhanismide ja eeskirjade sidusust, ühtsust ja tulemuslikkust;

g) osalemine korrapärastel kuulamistel ja aruteludel riigi parlamendis.

5. Liikmesriigid tagavad, et nende eelarveinstitutsioonid järgivad hinnanguid ja arvamusi, mis sõltumatud eelarveasutused on lõikes 4 osutatud ülesannete täitmisel esitanud. Kui liikmesriigi eelarveinstitutsioonid ei järgi kõnealuseid hinnanguid ja arvamusi, põhjendavad nad sellekohast otsust kuu aja jooksul alates hinnangu või arvamuse esitamisest.

* Nõukogu [*lisada kuupäev*] määrus (EL) [*lisada täielik pealkiri*] (ELT L ...).“

9) Artiklit 9 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid kehtestavad keskpika perioodi usaldusväärse ja tõhusa eelarveraamistiku, millega nähakse ette eelarve planeerimine vähemalt neljaks aastaks, et tagada riigieelarve planeerimisel mitmeaastase perspektiivi arvessevõtmine.“;

b) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) punkt a asendatakse järgmisega:

„a) artikli 2 punktis e osutatud ulatuslikud ja läbipaistvad mitmeaastased eelarve-eesmärgid seoses valitsemissektori eelarvepuudujäägi, võla ja muude üldiste eelarvenäitajatega, nagu näiteks kulud, tagades samas, et eesmärgid on kooskõlas kõigi arvudes väljendatud riigispetsiifiliste eelarve-eeskirjadega, mis on sätestatud käesoleva direktiivi IV peatükis, ja määruse [XXX – stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslik osa] asjakohaste sätetega;“;

ii) punkt c asendatakse järgmisega:

„c) valitsemissektori rahandusele ning kestlikule ja kaasavale majanduskasvule mõju avaldava keskpikaks perioodiks kavandatud poliitika, sealhulgas investeeringute ja reformide kirjeldus peamiste tulu- ja kuluartiklite kaupa, millest nähtub, kuidas saavutatakse kohandamine artikli 2 punktis e osutatud riiklike keskpika perioodi

eelarve-eesmärkide suunas võrreldes prognoosidega, mis põhinevad eeldusel, et poliitikat ei muudeta;“;

iii) punkt d asendatakse järgmisega:

„d) hinnang selle kohta, kuidas kavandatud poliitika, võttes arvesse selle otsest keskpika perioodi ja pikaajalist mõju valitsemissektori rahandusele, võib mõjutada riigi rahanduse keskpika perioodi ja pikaajalist jätkusuutlikkust ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Hinnangus esitatakse võimalikult täpselt kliimamuutustest tulenevad makromajanduslikud ja eelarveriskid ning nende keskkonna- ja jaotuslik mõju, samuti keskmise pikkusega ja pikaajaline mõju, mida kliimamuutuse leevendamise ja sellega kohandamisega seotud poliitika avaldab riigi rahandusele.“;

c) lõige 3 jäetakse välja.

10) Artiklid 10 ja 11 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 10

Aastaeelarveseadus peab olema kooskõlas artikli 2 punktis e osutatud riigi keskpika perioodi eelarve-eesmärkidega. Kõiki kõrvalekaldeid tuleb selgitada nõuetekohaselt.

Artikkel 11

Käesolev direktiiv ei keela mingil viisil liikmesriigi uuel valitsusel keskpika perioodi eelarvekava uuendamist, et viia see kooskõlla oma uute poliitiliste prioriteetidega. Sel juhul toob uus valitsus esile eelmise ja uue keskpika perioodi eelarvekava erinevused.“

11) VI peatüki pealkiri asendatakse järgmisega: „RIIGI RAHANDUSE LÄBIPAISTVUS“.

12) Artikkel 12 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 12

Liikmesriigid tagavad, et kõiki II, III ja IV peatüki sätete järgimiseks võetud meetmeid kohaldatakse kõigis valitsemissektori allsektorites ühetaoliselt ning et need hõlmavad täielikult kõiki kõnealuseid sektoreid. Selleks nõuavad liikmesriigid eelkõige ühetaoliste avaliku sektori raamatupidamiseeskirjade ja -menetluste kohaldamist, samuti nende aluseks olevate andmete kogumise ja töötlemise süsteemi terviklikkust.“

13) Artikkel 14 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 14

1. Liikmesriigid avalikustavad aastaeelarve ja mitmeaastase eelarve seaduse raames kõik valitsemissektori, sealhulgas selle allsektorite asutused ja fondid, mis ei ole osa korralisest eelarvest. Samuti avaldavad liikmesriigid andmed nende asutuste ja fondide koondmõju kohta valitsemissektori eelarvetasakaalule ja võlale, võttes eelarvetasakaalule avalduva mõju puhul arvesse nii varasemaid kui ka uusi eeldatavaid toiminguid ning võlale avalduva mõju puhul nii täitmata kui ka uusi eeldatavaid kohustusi.

2. Liikmesriigid avaldavad läbipaistva metoodika alusel üksikasjaliku teabe selle kohta, kuidas maksukulud mõjutavad artikli 2 punktis e osutatud riigi eelarve-eesmärkide puhul tulusid.

3. Liikmesriigid avaldavad valitsemissektori iga allsektori puhul asjakohase teabe selliste tingimuslike kohustuste kohta, millel võib tõenäoliselt olla eelarvele suur mõju, sealhulgas teabe riigi tagatiste, viivislaenude ja riigi osalusega ettevõtete tegevusest tulenevate kohustuste ning kohtuasjadest tuleneda võivate kulude ja kohustuste kohta, sealhulgas nende suuruse. Samuti avaldavad liikmesriigid võimaluse piires andmed õnnetuste ja kliimaga seotud tingimuslike kohustuste kohta. Lisaks avaldavad liikmesriigid teabe varasemate ühekordsete tagatiste realiseerimise ja standardsete tagatiste puhul kajastatud kulude kohta. Avaldatavad andmed peavad hõlmama loodusõnnetuste ja kliimaga seotud vapustuste tagajärjel kantud majandusliku kahju, sealhulgas avaliku sektori kantud eelarvekulu ning vapustuste leevendamiseks või katmiseks kasutatud vahendeid. Liikmesriigid avaldavad teabe valitsemissektori osaluse kohta avaliku ja erasektori ettevõtete kapitalis, kui tegemist on majanduse seisukohast oluliste summadega.“

14) Lisatakse artikkel 14a:

„Artikkel 14a

1. Komisjon avaldab 14. detsembriks 20XX ülevaate käesoleva direktiivi sätete tulemuslikkusest.

2. Komisjon avaldab 31. detsembriks 2025 aruande liidu avaliku sektori finantsarvestuse hetkeseisu ja tulevikusuundade kohta, võttes arvesse edusamme, mida on tehtud alates komisjoni 2013. aasta hinnangust rahvusvaheliste avaliku sektori raamatupidamisstandardite sobivuse kohta.“

15) Artikkel 15 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 15

1. Liikmesriigid peavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigusnormid jõustama 31. detsembriks 202x. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile. Nõukogu kutsub liikmesriike üles koostama nende endi jaoks ja liidu huvides vastavustabeleid, kus on võimalikult suures ulatuses esile toodud vastavus käesoleva direktiivi ja ülevõtmismeetmete vahel, ning tegema need üldsusele kättesaadavaks.

2. Kui liikmesriigid need sätted vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

3. Komisjon valmistab liikmesriikide asjakohase teabe põhjal ette käesoleva direktiivi põhiliste sätete rakendamise vahearuande, mille ta esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule 14. detsembriks 20XX.

4. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.“

16) Artikkel 16 jäetakse välja.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja